

Lek, musik och rytmik för förskolebarns språkutveckling

Förskolepedagogers uttryck för hur barns språkutveckling främjas av användningen av musik och rytmik i lekfulla sammanhang.

Play, music and rhythm for preschool children's language development

Preschool teacher's expression of how children's language development is promoted by the use of music and rhythmic in playful contexts.

Lina Eriksson

Fakultet: Humaniora och samhällsvetenskap

Utbildningsprogram: Förskolläraryrket

Nivå/Högskolepoäng: Grundnivå/15 hp.

Handledarens namn: Karolina Kjellberg

Seminarieledarens namn: Maria Kristina Börebäck

Examinatorns namn: Karin Franzén

Datum: 31/3-2023

© 2022 – Lina Eriksson

Lek, musik och rytmik för förskolebarns språkutveckling.

[Play, music and rhythm for preschool children's language development]

Ett examensarbete inom ramen för lärarutbildningen vid
Karlstads universitet: Förskolläraryrket

<http://kau.se>

The author, Lina Eriksson, has made an online version of this work available under a Creative Commons *Attribution-Noncommercial-Share Alike 3.0* License.

<http://diva-portal.org>

Creative Commons-licensen: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.sv>

Abstract

The purpose of this study is to contribute with knowledge about preschool teachers' perception of children's individual language development promoted and developed by music and rhythm in playful situations and contexts. The study has been carried out through semi-structured interviews. The material that emerged through the interviews has been analysed of a thematic analysis, in a six-step model.

The results indicate that children are promoted in their individual language development through the work with playful situations and contexts. It appears that these situations, often are spontaneous. This is because there is no time for planning music and rhythmic activities that take place together with the children.

The conclusions of this study is that pedagogues think that children benefit from music and playful rhythm situation in developing their language. The educators explain, among other things, that they feel that the children develop their communication, pronunciation and vocabulary through these situations. The work with music and rhythm in playful situations is explained to be possible in different ways, for example through song collections or with instruments.

Keywords: Music and rhythm, language development and playful situations.

Sammanfattning

Syftet med denna studie är att bidra med kunskaper om förskolepedagoger upplever att barns individuella språkutveckling främjas och utvecklas av att arbeta med musik och rytmik i lekfulla situationer och sammanhang. Studien har utförts genom intervjuer, som är semistrukturerade. Det insamlade materialet som framkommit genom intervjuerna har analyserats av en tematiska analys, i en sexstegsmodell.

Resultatet visar att barn på olika sätt främjas i sin individuella språkutveckling genom arbetet med musik och rytmik i lekfulla situationer och sammanhang, till exempel har pedagogerna uppmärksammat att barnens uttal samt rytmen i språket förbättras. Det framgår att dessa situationer ofta är spontana. Detta eftersom att det inte finns tid för planering av musik och rytmikaktiviteter som sker tillsammans med barnen.

Slutsatserna av denna studie är att förskolepedagoger upplever att barn gynnas i sin språkutveckling genom arbetet med musik och rytmik i lekfulla situationer. Pedagogerna förklarar bland annat att de upplever att barnen utvecklar sin kommunikation, uttal samt ordförråd genom dessa situationer. Arbetet med musik och rytmik i lekfulla situationer förklaras kunna ske på olika sätt, till exempel genom sångsamlingar eller med instrument.

Nyckelord: Musik och rytmik, barns språkutveckling och lekfulla situationer.

Innehållsförteckning

1	INLEDNING.....	1
1.1	BAKGRUND	2
1.2	SYFTE.....	3
1.3	FRÅGESTÄLLNINGAR.....	3
2	TIDIGARE FORSKNING	4
2.1	MUSIK FÖR SPRÅKUTVECKLINGEN	4
2.2	SPRÅKETS BETYDELSE.....	6
2.3	LEKENS BETYDELSE FÖR UNDERVISNING OCH BARNNS SPRÅKUTVECKLINGEN.	6
3	TEORI.....	8
3.1	SOCIOKULTURELLA PERSPEKTIVET.	8
3.2	TEORETISKA BEGREPP	9
4	METOD.....	10
4.1	VAL AV METOD FÖR INSAMLING AV MATERIAL.....	10
4.2	URVAL.....	11
4.3	TILLVÄGAGÅNGSSÄTT DATAINSAMLING.....	12
4.3.1	Genomförande.....	13
4.4	ANALYSMETOD	13
4.4.1	Tematisk analysmetod	14
4.5	TILLFÖRLITLIGHET OCH TROVÄRDIGHET.....	16
4.6	ETISKA ÖVERVÄGANDEN OCH GDPR.....	17
5	RESULTAT OCH ANALYS.....	18
5.1	ERFARENHETER OCH ANVÄNDNING AV MUSIK OCH RYTMIK.	19
5.2	MUSIK OCH RYTMIS BETYDELSE FÖR SPRÅKUTVECKLING	21
5.3	SPRÅKUTVECKLING GENOM LEKFULLA SITUATIONER.....	23
6	DISKUSSION	26
6.1	RESULTATDISKUSSION	26
6.2	METODDISKUSSION	30
6.3	SLUTSATSER AV STUDIEN.....	33
	REFERENSER.....	35

BILAGOR..... 38

1 INLEDNING

Skolverket (2018) skriver att språk, lärande samt identitetsutveckling hänger ihop, varför förskolan bör lägga ett stort fokus på att stimulera barnens språkutveckling genom att ta tillvara på deras nyfikenheter, intressen samt kommunicera på olika sätt för att skapa förståelse.

Under min utbildning har jag vid olika tillfällen hört om att musik, rim och ramsor samt rytmiklekar av olika slag kan ha en positiv påverkan på barnens språkutveckling. Men det är inte något som jag hört att pedagoger i förskolan arbetat med eller diskuterat om. Därför anses det vara intressant att genom intervjuer ta del av om förskollärare och pedagoger uttrycker att musik och rytmik i lekfulla sammanhang kan främja barnen i deras språkutveckling. Jederlund (2011) beskriver att känslan för rytm inte går att överdriva i samband med språk. Han förklarar att rytm är människans främsta verktyg när det till exempel handlar om att förstå strukturen i språket eller texten. Ett sinne för språkrytm bryter vi ner det sagda eller lästa till mindre delar, vilket gör informationen begriplig för oss att förstå. Jederlund (2011) förklarar att rytm är nära bundet med kroppens motorik och förklarar att avancerade motorikrörelser inte går att utföra utan ett tränat rytmisinne. Genom att ta tillvara på och framhäva barnens intressen och nyfikenhet kan till exempel göras genom olika lekar eller aktiviteter. Lekar och aktiviteter där barnens olika intressen och nyfikenheter ges möjlighet till att synliggöras och utvecklas. Därmed hade det varit intressant att höra hur pedagoger tar tillvara på barns intressen utifrån musik och rytmik och genom dem skapa lekfulla och lärorika situationer tillsammans med barnen.

Skolverket (2018) förklarar att lek är grunden för utveckling, lärande samt välbefinnande. Lek stimulerar barnens fantasi samt inlevelse och ger barnen möjlighet till att utmanas i bland annat motorik, kommunikation, problemlösning, tänka i bilder samt utveckla ett samspel och samarbete med andra individer. Förskolans läroplan tydliggör att eftersom lek skapar förutsättningar till att barn utvecklas är det viktigt att leken har en central plats i utbildningen, där barnen ges förutsättningar till att experimentera och uppleva lekar (Skolverket,

2018). Förskolan ska arbeta för att stimulera barns språkutveckling, detta genom att uppmuntra och ta tillvara på barnens intresse över att kommunicera på olika och varierande sätt (Skolverket, 2018).

Jag vill i denna studie fokusera på om pedagoger uttrycker hur barns språkutveckling kan utvecklas och främjas genom att arbeta med musik och rytmik i lekfulla situationer och sammanhang på förskolan.

1.1 Bakgrund

Enligt Jederlund (2011) är människans känsla och sinne för rytm mycket viktig när det handlar om utvecklingen av individers tal, skrift och språk. Han tydliggör även att ord, rytmlekar samt att känna en gemensam puls i till exempel namn, veckodagar samt sånger och ramsor är effektiva aktiviteter för att utveckla sin känsla för rytm. Jederlund (2011) lyfter också att man kan föra in instrument vid tillfällen där barnen leker och experimenterar med musik, som exempelvis trummor, detta för att framhäva rytmen. Uddén (2004) i sin tur förklarar att hjärnforskning visar att musik med dess olika komponenter som till exempel ton, takt och rytm aktiverar flera delar av hjärnan. Uddén tydliggör att detta kan ha positiva effekter på människans minne samt kommunikationsutveckling. Bjar och Liberg (2016) beskriver att människor kommunicerar och samtalar med varandra för att skapa sig en mening och förståelse för vår omvärld, även för att göra oss själva förstådda i det samhälle som vi lever i. Detta är betydelsefulla och nödvändiga aspekter för att man som individ ska ha de förutsättningar hen behöver i dagens samhälle, för att göra sig förstådd, men också för att förstå andra. Skolverket (2018) framhäver att barn ska ges förutsättningar till att utveckla det svenska talspråket, kommunikation och ordförråd samt utveckla sin förmåga att kunna leka med ord och uttalanden i olika situationer och sammanhang. I förskolans läroplan tydliggörs även vikten av en närvarande pedagog i leksituationer, då en närvarande pedagog kan stötta kommunikationen och samtalen mellan barnen (Skolverket, 2018).

I skollagen (SFS 2010:800, 8 kap. 2§) framgår det att förskolans utbildning ska främja barnens sociala gemenskap, förbereda dem för framtiden samt en fortsatt utveckling. Skolverket (2018) menar att lek är grunden och förutsättningarna till utveckling, välbefinnande och lärande. Därav ska leken ha en stor plats

i utbildningen. Barn ska ges möjlighet att delta i gemensamma lekar och aktiviteter utifrån deras egen förmåga. Jederlund (2011) hävdar att motorik och rytm hör samman, och att man behöver ha en mycket god känsla för rytm för att kunna utföra mer avancerade motoriska rörelser. I förskolans läroplan framgår det att förskolan ska ge varje enskilt barn möjlighet och förutsättningar till att utveckla motorik, koordinationsförmåga samt kroppsuppfattning (Skolverket, 2018).

Ovanstående visar att det är av stor betydelse att barnen ges förutsättningar till att utveckla sin förmåga att kunna leka med ord, samt utveckla ett gott ordförråd. Vidare visas att barn som har ett utvecklat ordförråd har bättre förutsättningar till att aktivt kunna delta i lekar samt aktiviteter, och därav ha enklare till att skapa sociala relationer, eftersom att de kan kommunicera verbalt med varandra.

1.2 Syfte

Syftet med studien är att bidra med kunskaper om pedagogers uttryck för hur de arbetar med musik och rytmik genom lekfulla situationer, och om de anser att det främjar barns språkutveckling.

1.3 Frågeställningar

- ❖ Hur och på vilka sätt beskriver pedagoger arbetet med musik och rytmik i lekfulla situationer?
- ❖ Vilka beskrivningar gör pedagogerna om musik och rytmiks betydelse för barns språkutveckling?

2 TIDIGARE FORSKNING

Följande kapitel innehåller tidigare forskning gällande språkutveckling samt hur leken på olika sätt kan skapa förutsättningar för språkutveckling hos barnen. Kapitlet innehåller också tidigare forskning om musik, hur musik på olika sätt har arbetats med bland barn, för att främja barnens individuella språkutveckling. Följande forskning är relevant för denna studie då de på olika sätt kan sättas i relation till denna studie. Detta genom att den tidigare forskningen och denna aktuella studie, har språkets, musikens eller lekens betydelse för barns utveckling som gemensam nämnare.

2.1 Musik för språkutvecklingen

Musik är ett ämne som innehåller flera olika byggstenar som bland annat tonart, takt samt rytm. Pitts (2016) har utfört en studie i Storbritannien, som fokuserar på att öka de yngre barnens musik och språkutveckling. Hon förklarar att barngruppen som observerats har tillgång för två timmars musikworkshop varannan vecka, som då innehåller både ledarstyrd undervisning men också att barnen får gå runt mer fritt för att testa och titta på olika instrument. Resultatet som Pitts (2016) får fram genom hennes studie efter att barnen aktivt deltagit under workshops vid flera tillfällen är individuellt för varje enskilt barn, men generellt kan hon se en positiv utveckling hos barnen. Hon förklarar att flera av barnen har fått ett bättre uttal och ordförråd. Pitts (2016) beskriver också att några av barnen har tagit initiativ till att samtala och kommunicera med barn som de tidigare inte brukat umgåtts eller pratat med. Denna studie anses vara aktuell och relevant för min studie då den fokuserar på hur musiken i varierande sammanhang och med dennes olika byggstenar, där bland annat rytm, kan förbättra och utveckla barns språkutveckling på olika sätt.

Lagerlöf och Wallerstedt (2018) förklarar att förskolan har ansvar över att alla barn i förskolans utbildning ska ges förutsättningar till att utveckla den individuella skapande förmågan. Trots detta förklarar författarna att tidigare forskning visar att förskollärare upplever en känsla av osäkerhet i arbetet med estetiska uttrycksformer. Osäkerheten är som störst i arbetet med musik, vilket har lett till att förskollärare inte längre sjunger och spelar instrument tillsammans

med barnen. Lagerlöf och Wallerstedt (2018) genomförde i deras studie fokusgruppsamtal med tre olika förskollärare, som tillsammans bland annat diskuterar frågan om vilka utmaningar det upplevs finnas i arbetet med musik tillsammans med de yngsta barnen i förskolan. Förskolläraren förklarar bland annat då att de upplever osäkerhet i ämneskunskaper, och att det är i musikämnet osäkerheten är som störst. Förskollärarna i studien upplever det svårt att väva in bland annat musikämnet i den vardagliga leken på förskolan, samt att den pedagog som tycks vara bäst på musik, är den som håller i arbetet med det ämnet. Lagerlöf och Wallerstedt (2018) förklarar att den främsta svårigheten som lyfts av förskollärarna är att inte låta deras egna åsikter och ointresse för ämnet musik gå ut över barngruppen. Denna studie upplevs vara relevant och aktuell för min studie, då den bland annat fokuserar på vilka svårigheter och utmaningar förskollärare kan uppleva och möta i arbetet med musik tillsammans med barnen i förskolan.

Jederlund (2022) har skrivit en artikel där syftet är att fånga vuxnas uppmärksamhet när det gäller barnens spontana sång och dennes betydelse för barnens relationella, kommunikativa samt sociala utveckling. Det är också av betydelse att försöka tydliggöra vad barnen försöker att uttrycka för känslor och tankar i deras spontana sång samt melodier. Författaren menar att man genom att bejaka barnens individuella musikaliska samt språkliga uttrycksförmåga kan lyfta barnen i deras kommunikativa identitet. Jederlund (2022) beskriver att begreppet kommunikativ identitet handlar om hur vi känner inför att uttrycka oss överhuvudtaget, oberoende av språkkanal. Han förklarar att för ett barn som går i en svensk förskola, men som bär ett annat modersmål än svenska eller inte behärskar det svenska verbala språket ännu, kan uppleva och känna sårbarhet i den kommunikativa identiteten. Jederlund (2022) förklarar att det därför är viktigt att pedagoger inom förskolan erbjuder andra uttryck och samspelekanaler än enbart på talad svenska. Med det menar författaren att pedagoger behöver bekräfta och uppmärksamma barnen i bland annat lekar, rörelser som dans till exempel, men också i barnens spontana språkande samt sång. Jederlund (2022) förklarar att när pedagogerna bekräftar, besvarar och uppmärksammar barnen i dessa olika tillfällen och situationer, utvecklar barnen så småningom en trygghet i att våga uttrycka sig i sociala sammanhang i samspel med andra. Jederlund (2022) tydliggör att när barnen känner trygghet i att uttrycka sig i sociala sammanhang påverkar det barnens intresse, vilja och mod att även utveckla deras kunskaper för det svenska verbala språket. Det som Jederlund (2022) lyfter kan kopplas till min studie, då hans artikel fokuserar

på hur viktigt det är att man som pedagog uppmärksammar och lyssnar till barnens spontana sång, då barnen genom den kan uttrycka deras känslor och tankar. Artikeln fokuserar även på att när barnen känner en trygghet i att våga uttrycka sig i lekfulla och sociala sammanhang, genom till exempel sång samt rörelser, utvecklar de intresse och lust till att vilja erfara det svenska verbala språket.

2.2 Språkets betydelse

Renblad och Brodin (2014) beskriver att psykisk ohälsa har ökat under de senaste åren, och numera sträcker sig ner i de lägre i åldrarna. De diskuterar om tänkbara orsaker till vad detta kan bero på, och menar att det bland annat kan bero på språkliga svårigheter. Renblad och Brodin (2014) tydliggör att det finns skillnader i vad barn är i behov av för typ av stöd, en del barn är i behov av särskilt stöd på grund av språkliga, koncentrations- eller sociala svårigheter. När det kommer till språkliga svårigheter beskriver några av de intervjuade specialpedagogerna i Renblad och Brodins (2014) studie, att flera barn med uttalssvårigheter även ofta har ett tunt ordförråd. Svårigheter som att bevara och delta i lekar och aktiviteter, samspela och kommunicera med andra, samt att lyssna på sina kompisar kan också vara exempel på problem som kan uppstå för barn med språkliga svårigheter. Renblad och Brodin (2014) förklarar att det därför är viktigt att barn med språkliga svårigheter uppmärksammas för att de ska få det stöd som de är i behov av för att få de bästa förutsättningarna till en god individuell utveckling. Det som framgår i studien av Renblad och Brodin (2014) bedöms vara av betydelse i min studie. Detta då det beskrivs i deras studie hur barn som har svårigheter med sin språkutveckling, kan ha svårigheter med att aktivt kunna delta i lekar som kräver att du kommunicerar och samtalar med andra.

2.3 Lekens betydelse för undervisning och barns språkutvecklingen.

Flera förskolor arbetar idag med lekresponsiv undervisning. Pramling och Wallerstedt (2019) vill i sin studie klargöra begreppet lekresponsiv undervisning, och diskutera det med människor som arbetar i förskolans utbildning.

Författarna förklarar att begreppet är något som fortfarande diskuteras och utvecklas i diskurs mellan de som arbetar för förskolans utbildning. Resultatet av det arbetssättet förklarar Pramling och Wallerstedt (2019) är att pedagogerna är betydelsefulla, då det behövs ett stort engagemang och närvaro från pedagogerna för att bedriva lekresponsiv undervisning. Pedagoger tillsammans med barnen deltar i undervisningen som en gemensam aktivitet och båda parter behöver vara engagerade för att ett lustfyllt lärande ska kunna ske. Författarna förklarar också att detta arbetssätt kan bli en utmaning för pedagoger att handleda, då det kan vara svårt för pedagoger att agera i alla samspelssituationer som sker bland barnen. Dessutom visar studien på att lek och undervisning är aktiviteter som bidrar till interaktion där barn och vuxna kommunicerar på olika sätt med varandra. Denna studie kan vara relevant för mitt arbete då den fokuserar på leken samt pedagogernas viktiga roll för att ett arbete ska fungera och skapa goda lärtillfällen för barnen där de får använda och utveckla sin kommunikation.

Lagerlöf m.fl. (2019) beskriver i deras studie barns agency i lekresponsiv undervisning. De förklarar att nutida diskussioner om lek och undervisning i förskolans utbildning fokuserar på att lek ska integreras i förskolan, samt om pedagoger i förskolan ska beakta barnens lek istället för att alltid vara delaktig i den, detta för att inte hindra barnen i deras agency. Begreppet agency förklarar Lagerlöf m.fl. (2019) handlar om barnens individuella handlingsutrymme och förmåga att kunna agera självständigt efter sina egna tankar och viljor. Lagerlöf m.fl. (2019) beskriver också att Agency numera har fått en betydelsefull plats i forskning om barn, och till skillnad från en del tidigare forskning så handlar agency om att barn ses som en enskild social grupp i ett samhälle som domineras av vuxna. Där vi vuxna behöver betrakta barnens rättigheter som mycket värdefulla och viktiga. Denna studie uppfattas vara relevant för min studie, på så sätt att Lagerlöf m.fl. (2019) tydliggör vikten av att vara en aktiv pedagog för att kunna se varje barns individuella behov. Barn behöver samtidigt utmanas i att leka utan en vuxens aktiva deltagande. Detta för att skapa förutsättningar för barnen att utveckla sin förmåga att kunna agera självständigt och utmanas i att kunna uttrycka sina egna val, känslor och tankar.

Rajapaksha (2016) har utfört en studie i Sri Lanka, som fokuserade på att utveckla förskolebarns verbala språkkunskaper genom en sociodramatisk lekintervention. Begreppet sociodramatisk lekinvention innebär att två eller en

grupp barn samspelar med varandra genom till exempel rollekar. I samarbete med läraren utförde hon en sociodramatisk lekintervention på en grupp barn. Projektet pågick i tre veckor. Rajapaksha (2016) beskriver att de sociodramatiska lekinterventionerna gav barnen stora förutsättningar till att utveckla och utmanas i sin verbala språkutveckling. Interventionerna gick ut på att kunna sätta igång ett samtalsämne, samt utveckla sin förmåga att kunna svara och vara delaktig i diskussionen. Resultatet Rajapaksha (2016) visade att de barn som deltagit under de sociodramatiska lekinterventionerna utvecklade och förbättrade sina individuella verbala språkkunskaper. Denna studie upplevs vara användbar och tillämplig i min studie då den koncentrerar sig på leken, och hur barnen genom leken fått möjlighet till att utveckla och förbättra sitt språk samt kommunikation.

3 TEORI

Denna studie fokuserar på om pedagoger uttrycker att barn utvecklas och gynnas i sin individuella språkutveckling, genom att arbeta med musik och rytmik i lekfulla situationer. Arbetet med musik och rytmik i lekfulla situationer, sker gärna i samspel med andra individer, situationer som ger barnen möjlighet att samspela och kommunicera med andra barn i sociala sammanhang. Detta har lett till att jag har valt att ta stöd i det sociokulturella perspektivet i denna studie, då det sociokulturella perspektivet handlar om att barn lär bäst i sociala sammanhang (Säljö, 2018).

3.1 Sociokulturella perspektivet.

Säljö (2018) beskriver Vygotskijs teori, det sociokulturella perspektivet. Vygotskij menar att språket har en mycket stor betydelse och central plats i det sociokulturella perspektivet. Språket ses som verktyg för att kunna samspela och kommunicera med andra individer. Kommunikationen ses som en bro mellan de vuxna och barnen. Säljö (2018) förklarar en tydlig skillnad mellan det sociokulturella perspektivet jämfört med många andra perspektiv, nämligen att det sociokulturella perspektivet inte är en mognadsteori. Till skillnad från mognadsteorier, så beskriver Säljö (2018) att förskolläraernas förhållningssätt och upplägg av utbildningen, anses ha stor påverkan på barnens förutsättningar och möjligheter till en god individuell utveckling. Säljö (2018) förklarar också att

Vygotskijs teori menar att barn lär bäst genom sociala sammanhang och situationer där de utmanas i att samtala och samspela med andra individer.

En stor del och byggsten av det sociokulturella perspektivet är att barn lär bäst i sociala sammanhang. Där de ges möjlighet att samtala med andra, och dela sina egna tankar och erfarenheter (Wallerstedt, 2020). Det sociokulturella perspektivet innefattar två olika redskap, fysiska samt psykiska redskap (Säljö, 2018). Fysiska redskap är fysiska föremål, medans psykiska redskap är redskap och verktyg som vi människor behöver för att kunna kommunicera, till exempel språkkännedom och förståelsen av olika begrepp. Säljö (2018) förklarar att Vygotskijs teori menar att för att ge barnen de bästa förutsättningarna för lärande behöver pedagogerna låta dem använda sig både fysiska samt psykiska redskap. För att ge barnen dessa förutsättningar behöver pedagoger och förskollärare vara aktivt delaktiga i utbildningen. Detta för att se och möta varje barn och kunna ge dem rätt stöttning för varje enskilt barn utifrån deras individuella behov.

3.2 Teoretiska begrepp

Scaffolding- Begreppet betyder stöttning, och den utveckling som sker i den kommunikativa situationen när den vuxne stöttar barnet i att apropiera med nya verktyg (Wallerstedt, 2020). Detta leder till att barnen utvecklar nya sätt att agera och delta i sociala sammanhang.

Proximal utvecklingszon- Det är utrymmet mellan det som ett barn behärskar att utföra ensam och det som ett barn klarar av att göra med stöd av till exempel en pedagog (Säljö, 2018). Vygotskijs teori var att det barnen klarar av att utföra nu med stöd av en pedagog, kommer barnet senare att klara av själv, om barnet får den hjälp och stöd som hen är i behov av (Säljö, 2018).

Samspel- Begreppet samspel är ett centralt begrepp i Vygotskijs teori. Säljö (2018) tydliggör att det sociokulturella perspektivet fokuserar på att människan lär hela tiden, där vi som bäst lär i sociala sammanhang och situationer i samspel med andra människor.

Appropriering- Begreppet appropriering betyder att barn utvecklar sin förmåga i att kunna ta till sig andra individers känslor samt kunskaper (Säljö

2018). Barnet tar alltså till sig andra individers kunskaper och utvecklar därmed sina egna kunskaper och förståelser.

Mediering- Mediering betyder att både fysiska samt mentala redskap och verktyg i form av begrepp är laddade med kunskap, vilket leder till att samspel och aktiviteter formas på ett specifikt sätt när de brukas (Wallerstedt, 2020). Wallerstedt (2020) tydliggör att mediering betyder att vårt individuella tänkande samt föreställningsvärldar är komna ur den kultur och värld vi växer upp i och samspelet med andra individer och dess mentala och fysiska redskap.

Artefakt- Det är fysiska redskap som människan använder för att skapa sig en tydligare förståelse över sin individuella omvärld (Säljö, 2018).

4 METOD

Till studien valdes en kvalitativ metod, eftersom att det är en relevant ansats utefter det syfte samt de frågeställningar som finns i denna studie. Detta då man i kvalitativa metoder oftast ses ansikte mot ansikte, vilket ger utrymme och tillfälle att ställa frågor samt möjlighet till att utveckla det man vill säga, vilket minimerar riskerna för missförstånd och feltolkningar (Larsen, 2021). För att genomföra min studie har jag använt mig av intervjuer som är semistrukturerade. Larsen (2021) tydliggör att semistrukturerade intervjuer är mycket vanligt bland forskare, då de tillåter en flexibilitet bland intervjufrågorna. Med det menar Larsen (2021) att det i semistrukturerade intervjuer finns möjlighet att ställa följdfrågor till informanten, om det är något som jag inte förstår, eller om jag vill ha tydlighet och en djupare förståelse av informantens svar. Det finns också möjlighet att hoppa lite mellan mina frågor och stödord, om det skulle bidra till ett mer sammanhängande samtal och intervju.

4.1 Val av metod för insamling av material.

I studien har det använts intervjuer för att samla in material och empiri, intervjuerna är av semistrukturerad form. Larsen (2021) förklarar att en semistrukturerad intervju är en mycket vanlig metod bland forskare och brukar även kallas för flexibel intervjuguide. Intervjumetoden innebär att den som genomför studien har färdigformulerade frågor eller stödord som hen utgår ifrån. Dock kan ordningsföljden på dem vara flexibel samt att undersökaren kan ställa

följdfrågor till intervjupersonen om hen anser att det är nödvändigt för att skapa klarhet i studien. Till studien valdes att använda semistrukturerad intervju som metod, för att ge både mig själv och de pedagoger som blir intervjuade chans till att ställa följdfrågor samt repetition om det skulle behövas.

Larsen (2021) förklarar att intervjusituationer ofta innebär att undersökare och informanter möts i verkligheten eller via länk, ansikte mot ansikte. Detta förklarar författaren är en fördel då den intervjuade kan ställa frågor och då ofta inte känner ett behov av att dra sig undan, en känsla som kan uppstå vid till exempel enkäter. Alla intervjuer spelades in, för att jag som undersökare skulle ha möjlighet att lyssna igenom intervjuerna igen och få en tydligare uppfattning av informanternas svar. Larsen (2021) beskriver att inspelade intervjuer garanterar att man får med det som intervjupersonen har svarat, men man behöver transkribera det inspelade materialet, förändra det till text. Vilket kommer ta mycket tid då detta behöver göras helst ordagrant efter vad informanterna har sagt, men det bidrar till högre validitet och dataunderlag.

4.2 Urval

Kriterierna för att delta i studien var att informanterna skulle antingen vara utbildade barnskötare eller förskollärare, inte vara vikarier utan arbeta på förskolan med fast anställning. Utifrån ett godtyckligt urval intervjuades fem olika personer som arbetar inom förskolan, som antingen barnskötare eller förskollärare. Åldern på intervjupersonerna varierar, och så även arbetslivserfarenheterna. Alla intervjupersoner var kvinnor. Larsen (2021) förklarar att godtycklighets urval ofta används i kvalitativa studier. Godtycklighets urval förklaras vara en form av strategiskt urval, med det menas att forskaren själv medvetet väljer vem eller vilka som är lämpliga till att delta i studien. Intervjupersonerna valdes på så sätt att jag kontaktade några pedagoger som jag tidigare har haft kontakt med, de första fem pedagogerna som meddelade att de ville delta, medverkade i studien. Larsen (2021) beskriver att bestämningen av urvalet är av stor betydelse för den fortsatta studien. Larsen (2021) förklarar att det i kvalitativa undersökningar finns en stor flexibilitet och plats för att utveckla studiens innehåll under arbetets gång. Med det menar hon att i till exempel intervjuer kan man först göra ett urval av personer, och sedan komma fram till att man behöver göra det igen med samma personer eller ytterligare fler personer för att skapa en djupare tydlighet och förståelse för innehållet i studien.

För att kunna starta arbetet med intervjuerna kontaktades ett antal pedagoger och förskollärare från olika förskolor och avdelningar. Det förklarades vad studien skulle handla om, och därefter fick de svara på om de var intresserade av att delta. Om de svarade ja, så tilldelades dem ett informationsbrev (bilaga 3). Där kunde personen ta del av all relevant information gällande studien, samt kontaktuppgifter till mig och min handledare, om det skulle vara något som de funderar på. Intervjupersonen kom också att behöva skriva under en samtyckesblankett (bilaga 2), innan intervjun kunde börja. I samtyckesblanketten samtycker de om att delta i min studie. De som ville fick även ta del av frågorna i min intervjuguide (bilaga 1) innan de gav samtycke och svarade på frågorna.

4.3 Tillvägagångssätt datainsamling

För att kunna framföra tydliga svar till studiens syfte och frågeställningar har jag valt att arbeta och använda mig av semistrukturerade intervjuer som metod. Larsen (2021) beskriver att en semistrukturerad intervju är en mycket vanlig metod bland forskare. Larsen (2021) förklarar att en semistrukturerad intervju innebär att undersökaren har färdigformulerade frågor eller stödord som hen kan utgå efter, men att ordningen på dem kan vara mixad. Undersökaren kan även ställa följdfrågor till intervjupersonen om det anses vara nödvändigt och betydelsefullt för att skapa en tydlighet i studien. Som stöd under de genomförda intervjuerna har det använts en intervjuguide (bilaga 1), vilket jag själv har framställt och skapat utefter syftet till studien. Larsen (2021) menar att man i intervjuer kan tala mer fritt och att även den intervjuade kan be mig om förtydligande om det är något som inte förstås, vilket kan leda bort missförstånd.

Jag valde även att spela in intervjuerna med ett röstinspelningsprogram på min telefon. Det inspelade materialet fördes sedan över till min dator varpå jag raderade det helt från min telefon. Löfgren (2021) förklarar att genom att använda sig av verktyg som spelar in höjs kvalitén på både intervjun samt analysen. Författaren förklarar att om intervjun spelas in kan hen som intervjuar fokusera på att lyssna samt att ställa frågor. Samtidigt kan hen som blir intervjuad fokusera på att berätta, utan att riskera att bli avbruten för att undersökaren behöver hinna med att anteckna det som sägs. Löfgren (2021) menar även att transkribera det inspelade materialet från intervjuerna är ett bra sätt att kunna lyssna noga till det som sägs, flera gånger ifall det behövs.

4.3.1 Genomförande

För att göra det så enkelt som möjligt för informanten, så fick hen själv bestämma plats och tid på när vi skulle ses. En del intervjuer genomfördes på informantens arbetsplats i förskolan, medan andra intervjuer genomfördes hemma hos dem eller hos mig, beroende på hur informanten önskade. Oavsett om vi befann oss i förskolan eller hemma hos någon, satt vi alltid i ett stängt rum helt själva, där vi kunde genomföra intervjun ostört och både jag och informanten kunde samtala i en lugn och trygg miljö. Genomförandet av intervjuerna tog mellan 30-35 minuter. Samtliga intervjuer har spelats in. Detta för att jag ska kunna vara aktiv i samtalet samt lyssnandet på vad informanten svarar, och kunna ställa uppföljningsfrågor, om det anses behövas för att skapa en djupare förståelse och undvika missförstånd. Materialet som spelats in har transkriberats. Intervjuerna spelades in via min mobiltelefon, detta för att ha möjlighet att kunna gå tillbaka och lyssna till samtalen igenom vid behov. Jag upplever att jag som undersökare även kan hålla ett bättre fokus och delaktighet i samtalen om de spelas in, istället för att behöva skriva ner allt som sägs. Löfgren (2021) förklarar att genom att spela in samtalet höjs kvalitén i studien, då undersökaren har chans att lyssna igenom intervjun igen och minska risken för feltolkningar. Intervjupersonen behöver inte heller bli avbruten i sitt svar när undersökaren skulle behöva skriva ner det som sägs. De inspelade filerna fördes sedan över från min mobil till min dator, detta gjordes eftersom att det kändes säkrare att ha det inspelade materialet på datorn istället för på mobilen, med tanke på spridning eller liknande. När studien var klar raderades ljudfilerna från min dator. Detta för att det inte ska vara möjligt att hitta ljudfilerna i framtiden, eller kunna koppla svaren i intervjun till en person.

4.4 Analysmetod

I studien valdes att använda en tematisk analys. Löfgren (2021) förklarar att det går att titta efter teman som tar plats i berättelser, med det menar han att man som undersökare försöker att synliggöra det som i berättandet verkar vara betydelsefullt för informanten. Det handlar alltså inte om teman som undersökaren själv byggt upp innan samtalet, genom till exempel en intervjuguide, utan sådant som informanten själv visar ett engagemang och intresse för. Löfgren (2021) beskriver att teman går att urskilja och finna genom att informanten återkommer till det ämnet eller arbetssättet vid flera tillfällen, eller vi-

sar stort engagemang i berättandet genom att vilja förklara noggrant. Författaren förklarar också att tematiska analyser kan vara väl användbara när man ska studera flera olika individers erfarenheter och berättelser, då man kan se hur de förhåller sig till varandra.

4.4.1 Tematisk analysmetod

För att kunna genomföra min tematiska analys utifrån denna studie, har det tagits stöd av Braun och Clarke (2006) forskning samt den sex stegsmodell som de beskriver och tydliggör för en tematisk analysmetod.

1. Fas ett, bekanta mig med empirin och material

I den första fasen arbetade jag med det insamlade materialet, för att skapa mig en tydligare förståelse och uppfattning för innehållet i intervjuerna. Intervjusituationerna spelades in, så första steget var att transkribera det inspelade materialet till skrift, där det valdes att skriva ner allt vad informanterna svarat och berättat, ordagrant. Eftersom att det användes en semistrukturerad intervjumetod hände det att jag ibland ställde följdfrågor eller liknande till informanten, för att försäkra mig om att jag hade förstått rätt. Dessa följdfrågor eller inhopps transkriberades också, för att jag själv ska förstå innehållet i transkriberingen. När det sedan hade skapats en tydlig uppfattning av materialets innehåll gick arbetet över till fas två.

2. Fas två, leta samband.

När transkriberingen var färdigt, började sökandet av det mest betydande och intressanta innehållet för just min studie. Jag gick igenom den transkriberade texten flera gånger för att minimera risken för att det skulle ha missats något innehåll av betydelse. Nu söktes efter samband i transkriberingen, sambandet mellan olika uttryck som till exempel nyckelord eller meningar. Här hittades flera intressanta och märkbara uttryck, dessa olika varianter av uttryck blev sedan grunden för kodningen av innehållet i studien. Jag valde att använda mig av färgkodning av textens innehåll för att tydliggöra samt synliggöra samband

i innehållet av transkriberingen. Det användes tre olika färger vilket var färgerna grön, lila och blå, om det ansågs att några av informanterna hade ett tydligt samband i sina svar eller berättande ströks det uttrycket under med en röd färg. Valet av kodning hade också ett samband till studiens syfte samt frågeställningar.

3. Fas tre, hitta teman.

Sökandet efter likheter och samband i den transkriberade texten pågick i flera dagar och behövdes gå igenom flera gånger om och om igen då det hittades nya samband och likheter efter varje ny genomgång av texten. Temana tydliggjordes när jag färgkodade det betydelsefulla innehållet, och synliggjort regelbundna och upprepande meningar samt nyckelord som informanterna nämner i sitt berättande. De valda färgerna i färgkodningen inkluderade ett eget område och tema. Den lila färgen användes för att synliggöra pedagogernas erfarenheter och användning av musik och rytmik. Färgen grön användes för språkutveckling, och vilka uttryck informanterna ger för språkutveckling. Färgen blå brukades för att tydliggöra pedagogernas berättande om lekfull undervisning. Alla informanters svar och berättande som anses vara av betydelse för studien markerades med färg. Denna färgkodning genomfördes digitalt, då det ansågs tydligare och upplevdes lättare vid ändringar eller om något skulle ha missats.

4. Fas fyra, precisera teman

Vid denna fas gick jag återigen igenom de olika nyckelorden samt meningarna som synliggjorts genom färgkodning, vilket behövde göras för att minimera innehållet av det insamlade materialet och data. Detta behövde även göras för att klargöra vilka ord och sätningar som tydligast har samband med syftet samt frågeställningarna i studien. Vid ett flertal tillfällen under de olika intervjuerna kunde det i transkriberingen och färgkoderna ses att informanternas svar och berättelser var till orden väldigt lika varandra och förklarar ungefär samma saker, då valdes det att koppla samman dem. Studiens resultat delas in i tre olika teman, och varje tema identifieras med en egen underrubrik, i form av tematisk analys.

5. Fas fem, namnge teman.

Studiens innefattande teman har fått inspiration till sina namn utefter informanternas svar och berättande i samtalen under de fem olika intervjusituationerna. I studien kommer följande teman att presenteras: *Erfarenheter och användningen av musik och rytmik*, *Musik och rytmiks betydelse för språkutveckling*, *Språkutveckling genom lekfulla situationer*.

6. Fas sex, betydelsen i innehållet

Den sjätte fasen uppvisas i resultatet, där de olika temana binder samband med den valda teorin, syfte samt frågeställningar.

Intervjuguiden (bilaga 1) och samtalet under intervjun fokuserar på om pedagogerna upplever att barnens språkutveckling utvecklas genom musik och rytmik i lekfulla situationer. Analysen kan kopplas till den valda teorin genom att synliggöra ett samband mellan informanternas olika svar, erfarenheter samt berättelser. Barns utveckling och lärande i lekfulla situationer, hör mycket ihop med barns samspel med andra individer, därför ses ett samband mellan studiens analys och det sociokulturella perspektivet. Wallerstedt (2020) menar att i det sociokulturella perspektivet anses samspelet med andra barn och individer i sociala sammanhang, vara det bästa sättet att lära och ta del av kunskap.

4.5 Tillförlitlighet och trovärdighet

I studien har begreppen tillförlitlighet samt trovärdighet valts för att stärka och höja kvalitén på studien. Larsen (2021) tydliggör begreppet trovärdighet, och menar att en kvalitativ studie har som mål att delvis beskriva något, men också tolka det som studeras. Hon beskriver också ett sätt att förstå trovärdighet på, att om de tolkningar vi gör utifrån den verklighet vi befinner oss i, är trovärdiga. Roos (2021) förklarar att när man diskuterar bland annat trovärdigheten samt tillförlitligheten i studier, menas det att man har samlat in empiri eller data på ett varsamt och noggrant sätt, och i en rimlig mängd för att man sedan ska kunna dra slutsatser och skapa en förståelse av det som studerats. I den

genomförda studien har det intervjuats fem olika pedagoger, från olika förskolor samt avdelningar, som arbetar med olika åldersgrupper. Detta för att kunna ge relevanta svar till studiens syfte samt frågeställningar. Roos (2021) förklarar att begreppen även handlar om att skapa en noggrann struktur i arbetet samt studien, detta för att undvika att det som undersökaren själv tar för givet hamnar i fokus och bidrar till att man inte skapar möjlighet till att få svar på studiens syfte. I denna studie har jag ansträngt mig för att skapa tydlighet och klarhet i skapandet av intervjuguiden (bilaga 1), detta för att leverera tydliga och relevanta svar till studiens frågeställningar samt syfte. I studien valdes att använda inspelning av ljud vid intervjutillfällena. Detta är ett aktivt val, för att kunna bidra studien med högre tillförlitlighet, då det finns möjlighet att lyssna flera gånger på intervjuerna, och reda ut missförstånd. Det finns också möjlighet att skapa en ännu djupare förståelse i vad informanten menar i sitt berättande, vilket även skapar en större trovärdighet i studiens innehåll.

4.6 Etiska överväganden och GDPR

Innan intervjuerna genomfördes, tog jag del av den europeiska dataskyddsförordningen GDPR (Karlstads universitet, 2022). Alla som deltagit och blivit berörda i min studie har innan de valt att delta fått muntlig information om vad studien gått ut på, samt vad den handlar om. De har också fått vetskap om vad de som pedagoger spelar för roll i studien, samt information om vad deras delaktighet ska användas till i min studie. Utöver den muntliga informationen har pedagogerna även tilldelats ett informationsbrev, där de i detalj kunde ta del av information gällande studien, samt kontaktuppgifter om de hade några funderingar (bilaga 3).

Innan de valt att delta i min studie har pedagogerna fått underteckna en samtyckesblankett (bilaga 2), där de ger sitt godkännande till att delta i studien. Löfdahl Hultman (2021) klargör att senast då datainsamlingen startar behöver samtyckesblanketten vara undertecknad. Vetenskapsrådet (2017) beskriver att personuppgifter endast ska samlas in för det relevanta ändamålet, och bör inte sparas länge tid än nödvändigt. Därefter ska all information raderas och tas bort. Löfdahl Hultman (2021) menar att den viktigaste delen i forskningsetik är att informera om sin studie, och att individerna ger sitt samtycke till att delta i studien innan man börjar men intervjun till exempel. Det är också viktigt att

deltagarna tar del av information om att de när som helst kan avsluta sitt samtycke till att medverka i studien. Löfdahl Hultman (2021) tydliggör att det är viktigt att informationsbrevet som tilldelas informanterna i en studie, innehåller den information och uppgifter som krävs för att de ska kunna ta ställning till sitt deltagande i studien. (bilaga 3).

5 RESULTAT OCH ANALYS

Studiens resultat kommer att presenteras under tre olika teman, som tydliggjorts i det insamlade materialet. Detta utefter vad Löfgren (2021) samt Braun och Clarke (2006) förklarar som tematisk analys, där det kan ses samband mellan pedagogernas olika svar och berättande under intervjusituationerna. De tre olika temana som synliggjorts i transkriberingen av det insamlade materialet är följande: *Erfarenheter och användningen av musik och rytmik*, *Musik och rytmiks betydelse för språkutveckling*, *Språkutveckling genom lekfulla situationer*. De olika temana skapades då det synliggjordes samband i pedagogernas svar och berättelser vid intervjuerna. Till exempel så beskrev pedagogerna deras erfarenheter och användning av musik och rytmik på förskolan, samt hur och på vilka sätt den används i utbildningen. Utefter den informationen framställdes temat: *Erfarenheter och användning av musik och rytmik*. Pedagogerna förklarade också hur de upplever att barns språk utvecklas i användningen av musik och rytmik. Utefter den informationen skapades temat: *Musik och rytmiks betydelse för språkutveckling*. Pedagogerna beskrev även deras arbete och erfarenheter av lekfull undervisning och hur det främjar barnens språkutveckling. Utifrån de förklaringarna utvecklades temat: *Språkutveckling genom lekfulla situationer*.

Studiens resultat är förknippat med dess syfte samt frågeställningar, men också i stöd av det sociokulturella perspektivet. Det kommer att användas citat när i redogörelsen av intervjuerna, där informanterna och citaten kommer att benämnas från P1-P5. Detta för att pedagogerna är anonyma, samt för att det inte ska gå att koppla informanternas svar till en fysisk specifik person, medan jag fortfarande vill presentera deras svar och berättelser. Det kommer endast att presenteras information som är av betydelse och aktuell för denna studie, och ingen annan irrelevant information. Med irrelevant information menas den in-

formation som tilldelades, men som inte hör till frågan. Berättelser som egentligen handlar om något annat än det som ligger i fokus. Till en början var tanken att ha fyra teman, där det fjärde temat skulle handla om lekens betydelse och plats i utbildningen. Men efter att ha transkriberat materialet och satt temat i relation till studiens syfte och frågeställningar valdes temat att tas bort, eftersom att det inte längre ansågs vara relevant för studien.

5.1 Erfarenheter och användning av musik och rytmik.

Alla intervjuade informanter nämner att de anser att musik och rytmik är av betydelse för barnens utveckling och lärande i lekfulla miljöer och situationer. Då det till exempel bidrar till en förbättrad motorik och en känsla för sammanhållning och gemenskap i gruppen. Detta eftersom att barnen utvecklar munmotorik samt en rytm och takt i språket genom arbetet med musik och rytmik. Arbetet med musik och rytmik förklaras ofta utförs i grupp i samspel med andra, vilket bidrar till en känsla av sammanhållning och gemenskap. Dock nämner de även att det kan vara svårt att göra en strukturerad planering inför dessa tillfällen, då planeringstiden ofta inte finns eller räcker till.

I intervjuerna framkommer det gemensamma erfarenheter av att ha arbetat med musik och rytmik i form av aktiviteter som sångsamlingar, samt rim och ramsor, även alfabetsånger samt siffersånger framkommer. Pedagogerna beskriver att de arbetar med musik på något sätt nästan varje dag, åtminstone flera gånger i veckan. Detta genom sångsamlingar och olika aktiviteter, eller bara genom att lyssna till musik från en lärplatta till exempel. Två av pedagogerna berättar även att de brukar sätta på musik- och dansvideos på en Smartboard, som barnen frivilligt kan ta del av.

Ibland brukar vi använda Smartboard för att lyssna och titta på musik- och dansvideos, de hittar vi ofta på Youtube. Det brukar oftast bli babblarna eftersom att det är figurer som barnen känner till. Barnen tycker det är väldigt roligt och vill gärna dansa och sjunga med till musiken. (P1)

I ovanstående citat är tolkningen att avdelningen ibland använder deras Smartboard, vilket skapar möjlighet till att lyssna på musik samtidigt som de kan ta del av dansfilmer. Detta upplever barnen som glädjefullt, då de gärna sjunger

och dansar med till musiken. Något annat som framkommer i intervjuerna är hur musiken bidrar till allas delaktighet och uttrycks enligt nedan.

Det som jag tycker är så bra med just musik är att alla kan ta del av musiken oavsett vad man har för förutsättningar, jag menar att de barn som inte har förutsättningar till att sjunga, dansa eller använda instrument, istället kan ta del av musiken genom att lyssna på den. (P4)

Det som framkommer av citatet är att musik är något som alla kan ta del av, men möjligtvis på olika sätt, beroende på vad man har för individuella förutsättningar.

Några av pedagogerna berättar att de nästan dagligen arbetar med musik och rytmik på något sätt, några andra pedagoger förklarar att de arbetar med musik någon till några gånger i veckan och att det kan variera från vecka till vecka. Majoriteten av pedagogerna förklarar att barnen frivilligt får välja om de vill delta under musiksituationerna. Flera pedagoger förklarar att eftersom det börjar närma sig jul och lucia, så sjunger och lyssnar de nu till en hel del jullåtar, som de försöker att lära sig. Alla pedagogerna uttrycker att musiken ofta behandlas i spontana sammanhang i förskolan och väldigt sällan i planerade tillfällen. Detta menar pedagogerna beror på att planeringstiden inte räcker till. En av pedagogerna förklarar dock att de just nu arbetar med ett musikprojekt.

Just nu arbetar vi faktiskt med ett musikprojekt, som är väldigt uppskattat av barnen. Det kommer en person som utbildar sig till musiklärare, och har som uppgift att utföra musik tillfällen ihop med barnen, om jag har fattat allt rätt. Personen är hos oss en timma i veckan, då sjunger vi sånger och gör passande rörelser till texten. Alla barn deltar efter sin förmåga och tycker att detta är väldigt roligt och spännande. (P3)

Detta kan ses som att barnen på avdelningen upplever musiksammanhangen som mycket spännande och glädjefulla. Alla barnen deltar efter sin förmåga, barnen sjunger med i sångerna och gör dansrörelser.

Genom intervjuerna kan det konstateras att musik och rytmik är aktiviteter som barnen enligt pedagogerna upplever som lekfulla och intressanta. Detta då de ofta sjunger eller dansar med till musiken. Det kan också konstateras att musik

och rytmik används som verktyg för barnen i deras bokstavs- samt räkneuppfattning, genom alfabetsånger och räkneramsor. Det uttrycks även att musik och rytm kan användas för barnens språkutveckling, då den används genom rim och sång till exempel.

Analys

Genom det resultat som framkommit av informanterna ses ett samband mellan innehållet och begreppen samspel samt appropriering. Informanterna beskriver hur de arbetat med sångsamlingar och andra olika aktiviteter som musiklekar, där barnen ges möjlighet att sjunga, hoppa, leka och dansa tillsammans. Här uppfattas ett samband till begreppet samspel, detta då dessa lekfulla situationer sker i sociala samspel och sammanhang med andra barn, där de ges möjlighet att lära och utvecklas tillsammans. Det synliggörs även ett samband till begreppet appropriering, då sångsamlingar och musiklekar kan ge barnen möjlighet till att ta del av andras känslor och kunskaper genom samspelet med andra individer. Då det ibland används instrument och även smartboard i arbetet med musik och rytmik i förskolan uppmärksammas samband till begreppen mediering samt artefakter. Detta då barnen får möjlighet att ta del av olika fysiska redskap som kan utveckla bredare kunskap och en tydligare förståelse för sin omvärld.

5.2 Musik och rytmiks betydelse för språkutveckling

Alla informanter i studien förklarar att de upplever det positivt att använda samt arbeta med musik och rytmik i förskolans utbildning, detta beroende av flera anledningar. De nämner positiva aspekter som till exempel att barnen genom arbetet med musik och rytmik kan känna en känsla av gemenskap och att det är roligt att lära. Den främsta fördelen som alla informanter beskriver är utvecklingen av barnens språk och förståelsen av olika ord. Ett exempel som uttrycks är bland annat hur sångsamlingar bidrar till språkutveckling.

Vi brukar ju som sagt ha vanliga sångsamlingar på avdelningen, men vi har valt att lägga lite extra fokus och tid på dem nu på sista tiden, eftersom att vi har några barn som inte behärskar det svenska språket ännu, och för några veckor sedan hörde vi att ett av dessa barn gick omkring och sjöng *Blinka lilla stjärna*.

Så därför har vi valt att lägga lite mer tid på just sångsamlingarna, för att fortsätta ge barnen verktyg till att kunna kommunicera med andra barn och känna en känsla av gemenskap. Även de äldre barnen som har haft problem med att uttala vissa bokstäver anser jag också blivit bättre på dem, genom att vi arbetat mycket med musik på sista tiden. (P3)

Det som framkommer av citatet är att avdelningen brukar ha sångsamlingar, men har valt att fokusera ännu mer på dem nu än vad de gjort tidigare. Detta eftersom att pedagogerna på olika sätt märkt att barnen har utvecklat sitt verbala språk genom arbetet med musik. Vilket har visat sig genom att barnen går omkring och sjunger på låtar, och har även utvecklat uttalet för vissa bokstäver, som tidigare har varit svåra för barnen att uttala.

Vi har märkt att under sångsamlingar har en del av de barn som inte har ett verbalt språk ännu, utvecklat en språkmelodi när vi sjunger, de har alltså en melodi men kan inte uttrycka orden ännu. Några av barnen har också vidareutvecklat en melodi för vissa ord, till exempel ord som knäckebröd och vatten som används i matsituationerna. (P1)

Tolkningen av pedagogens berättande är att pedagogerna har under sångsamlingarna lagt märke till att barn som inte har utvecklat ett verbalt språk ännu, ändå har utvecklat ett språkmelodi. Med språkmelodi menas att barnen inte kan uttala orden verbalt ännu, men det finns en melodi för orden. Barnen använder sig av till exempel tonläge och rytm när de försöker uttrycka orden. Det har även visat sig att språkmelodi inte enbart används vid sångtillfällena, en del barn har även vidareutvecklat språkmelodin, och använder den vid till exempel matsituationerna, när barnet vill förmedla vad hen vill ha att äta. Pedagoger i kommande citat upplever också en tydlighet i barnens språk av att arbeta med musik och rytmik.

Jag upplever att en del barn har utvecklat en rytm i språket, de talar lugnare och använder betoningar, vilket gör att vi kan förstå de yngre barnens språk på ett betydligt bättre sätt. Det positiva med rytm och musik blir också väldigt tydligt när barnen har sjungit en sång flera gånger och deras uttal och melodi blir bättre och bättre för varje gång. (P2)

I citatet framkommer det att pedagogen anser att barnen har utvecklat sitt språk genom att de utvecklat en rytm i språket, barnen talar lugnare och använder betoningar i språket, vilket har utvecklat ett tydligare verbalt språk. När barnen

sjungit en sång vid flera tillfällen tydliggörs att språket har utvecklats, genom att melodin och uttalet har blivit tydligare.

Analys.

I detta tema ses också ett samband mellan det som informanterna beskriver och begreppet samspel. Detta då informanterna på olika sätt beskriver hur musik och rytmik situationerna kan ge barnen möjlighet till att känna en känsla av gemenskap. Informanterna tydliggör att musiksamlingar eller andra typer av musik och rytmikaktiviteter där lärandet sker socialt i grupp tillsammans med andra barn, kan ge barnen möjlighet att känna gemenskap. En informant förklarar även att detta inte minst är viktigt för de barn som inte har ett verbalt svenskt språk ännu, och därav kan känna en känsla av utanförskap.

En del av informanterna beskriver också hur barnen genom musik samt rytmik utvecklar sitt verbala svenska språk, och förbättrar sitt individuella ordförråd. Vilket gör att det ses ett samband mellan detta tema och den proximala utvecklingszonen, samt begreppet scaffolding. Detta då några av informanterna förklarar att de väljer att arbeta mer med musik och rytmik eftersom att de upplever att det ger barnen förutsättningar till att utveckla det verbala svenska språket samt sitt ordförråd. Därav anses att barnen stöttas i den individuella utvecklingen, samt utmanas i sin proximala utvecklingszon, och att de med förståelsen av nya ord enklare kan kommunicera med andra individer.

5.3 Språkutveckling genom lekfulla situationer

Under alla intervjuer förklarar pedagogerna att leken har en väsentlig plats i utbildningen. Pedagogerna menar att det är genom leken de lärande situationerna skapas.

Vi leker väldigt mycket, ofta låter vi barnen leka fritt själva, men en del barn kan behöva en vuxen nära för att hen ska vilja delta i leken. (P5)

Det som framkommer av citatet är att barnen på denna förskola ges stor plats till att utforska leken. Ofta leker barnen självständigt utan en vuxens aktiva deltagande, men ibland kan en del barn behöva ha en vuxens aktiva närvaro

för att våga och vilja delta i leken. Det tolkas som att pedagogen behöver vara närvarande för att stötta barnen i deras kommunikation och interaktion med varandra.

Genom intervjuerna har pedagogerna förklarat hur de i förskolan arbetar med musik och rytmik på ett lekfullt sätt. De har även beskrivit om och hur de upplever att barnen anser det lekfullt att arbeta med musik och rytmik.

Jag skulle säga att nästan alla våra musiktillfällen med barnen är spontana, ibland brukar jag sätta mig ner på golvet och börja sjunga, bara för att samla och fånga barnen. Jag tycker att barnen visar att de tycker att det är kul och intressant med musik eftersom att många kommer och sätter sig bredvid och vill vara med efter deras förmåga. En del barn börjar göra rörelser som att de dansar till musiken. Vi pedagoger märker också att de barnen som inte har ett verbalt språk ännu, ändå vill försöka att sjunga med i sångerna genom att de nynnar och visar att de lyssnar och är koncentrerade, vilket jag också upplever som att de tycker att det är roligt och intressant. (P1)

Det som framkommer av detta citat är att musiktillfällena på denna avdelning sker spontant, ibland sätter sig pedagogen ner på golvet och börjar sjunga, vilket har visat sig locka och samla barnen. Många barn tycker att musik är spännande och roligt, eftersom att de frivilligt kommer och sätter sig på golvet nära pedagogen, och deltar efter bästa förmåga. De barn som inte har ett verbalt språk ännu vill ändå försöka sjunga, genom att de nynnar med till melodin. Barnen har också visat att de upplever musik som lustfullt då de ibland utför dansrörelser när de lyssnar till sång och musik. Att använda musik på ett lustfyllt sätt när pedagoger tillsammans med barnen utför olika motoriska rörelser är något som även nämns i kommande citat.

Det första jag tänker på när vi har gympa, där brukar vi använda oss av sånger som är till för gympa, i låten kanske texten säger att man ska hoppa runt på ett ben, flyga som en fågel, hålla hand med en kompis eller andra olika typer av uppdrag. Där tycker jag leken är starkt kopplat till musiken. Barnen älskar verkligen dessa tillfälle och sprudlar av glädje, detta skulle jag säga märks genom att de ler, ställer frågor, springer omkring, skrattar, det märks helt enkelt att de har roligt. (P5)

Tolkningen av ovanstående citat är att musiken används som ett verktyg och hjälpmedel för att göra gympa tillfällena mer spännande och lustfyllda. Detta

då barnen i musiken behöver lyssna till vad nästa utmaning blir, om det till exempel är att stå på ett ben eller ha en hand på huvudet. Barnen visar att de upplever dessa tillfällen som roliga, då de skrattar och springer om kring i gymnasalen. Eftersom att barnen även kommunicerar genom att de ställer frågor, skapar de förutsättningar till att utveckla sin kommunikation och språkutveckling.

Pedagogerna beskriver att de upplever att barnens energi ökar där de får arbeta med musik samt rytmik, de uttrycker att barnen blir spralliga och glada i dessa sammanhang. Detta visar sig genom att barnen blir högljudda, har svårt att sitta stilla och vill gärna dansa och hoppa runt till musiken. Många av barnen skrattar och ler med varandra, flera av barnen beskrivs även ta i mycket när de sjunger och på så sätt visar att de upplever musik samt rytmik stunderna som lekfulla och glädjeskapande. Några pedagoger förklarar också att de barn som besitter ett verbalt språk, ibland kan fråga om de tillsammans kan göra olika aktiviteter samt leka genom musik samt rytmik. Det framkommer att denna fråga gärna tas upp i samlingsituationer, lekar och aktiviteter som önskas är då till exempel *Björnen sover*, *De tre bockarna Bruse* och *Gubben i lådan*.

Utöver dessa olika typer av lekfulla situationer i samband med musik och rytmik, förklarar nästan alla informanter att de upplever att barnen tycker att det är lekfullt och glädjande att använda sig av instrument i musik och rytmik sammanhangen. Informanterna förklarar att de alltifrån ofta till mindre ofta arbetar med instrument av olika slag, det främsta instrumenten som framkommer är maracas och bjällror, några har även tillgång till bland annat bongotrumma och gitarr. Informanterna förklarar att barnen visar att de upplever det roligt att använda instrument, då barnen ibland frågar eller pekar efter dem. I användandet skakar barnen flitigt med maracas och bjällror, vilket synliggör att barnen anser det roligt och lekfullt förklarar informanterna.

Analys.

Utifrån intervjuerna kan det konstateras att leken har en central plats i förskolans utbildning. Pedagoger förklarar att en vuxen ibland kan behöva delta i en lek för att barnen ska våga delta. Det skulle kunna ses som att pedagogerna stöttar barnen i att utveckla förmågan att våga, att våga delta i lekar eller andra sociala sammanhang och så småningom utveckla ett mod till att våga delta utan

en pedagogs aktiva stöd. Här ses ett samband till att barnen utmanas i den proximala utvecklingszonen.

I detta tema kan det även ses ett samband mellan innehållet och begreppen samspel, artefakt och mediering. Samspel ses genom att informanterna uttrycker flera varianter av musik och rytmik lekar, vilket utförts i sociala sammanhang i samspel med andra barn och vuxna från förskolan. Samspelet synliggörs även när barnen självmant tar kontakt för att ställa frågor och utmanar sin egna språkutveckling. Begreppet artefakt innefattar fysiska redskap som människan använder för att skapa sig en starkare förståelse för sin omvärld. I detta tema förklarar informanterna att barnen vid några eller flera tillfällen använt fysiska musikaliska instrument, vilket är exempel på artefakter som stärker känslan i arbetet med musik och rytmik. Begreppet mediering innebär både fysiska och mentala verktyg, verktygen bär på kunskap, vilket leder till att samspel och aktiviteter formas på ett specifikt sätt när verktygen brukas. Samspelet mellan mediering och ovanstående tema synliggörs då arbetet med instrument i musik och rytmiksammanhang påverkar hur barnen upplever de situationerna. Den högtalare som spelar musik och som används under gymnasituationen som beskrivs ovan, påverkar också hur barnen upplever gymnaaktiviteten och vilka känslor som framhävs inom barnen.

6 DISKUSSION

Detta kapitel kommer att redovisa en diskussion av den genomförda studien. Detta för att framhäva min syn på det resultat som framkommit, samt sambandet mellan resultaten och studiens syfte samt frågeställningar. Det kommer att knytas an till den litteratur samt tidigare forskning som på olika sätt använts för att genomföra studien. Därefter kommer det föras en diskussion över den metod som använts i studien.

6.1 Resultatdiskussion

Studiens syfte var att bidra med kunskaper om pedagogers uttryck för hur de arbetar med musik och rytmik genom lekfulla situationer, och om de anser att det främjar barns språkutveckling.

I studiens resultat framkommer det att det oftast är pedagogerna som startar och tar initiativ till att arbeta med musik. Bland de äldre barnen händer det att barnen själva tar initiativ och uppmuntrar till att få arbeta med musik samt rytmik, men allt som oftast är det pedagogerna som tar den stafettpinnen. Generellt sett är det alltså pedagogerna som ser till att det skapas tillfällen för sångsamlingar samt andra typer av musikaktiviteter. Pedagogerna beskriver att dessa aktiviteter sker i sociala sammanhang i samspel med varandra, det är alltså en gemensam aktivitet där både barn och vuxna deltar. Pedagogernas skapande av tillfällen påverkar barnens fortsatta intresse, vilket visar sig i exemplet med språkmelodier. Barnen tar med sig språkmelodier till andra situationer som tillexempel matsituationerna, vilket kan göra det enklare för pedagogerna att förstå barnen då de uttrycker melodin för orden.

Av denna del i resultatet synliggörs ett samband med Pramling och Wallerstedt (2019) studie, som där behandlat begreppet lekresponsiv undervisning. I deras studie tydliggörs också vikten av engagerade pedagoger och att de är viktiga för att bedriva en önskad undervisning. De beskriver även att pedagoger och barn deltar tillsammans i undervisningssituationerna som en gemensam aktivitet, där det krävs att båda parter är engagerade för att ett lustfullt och lekfullt lärande ska ske. Att pedagogerna spelar en viktig roll för att arbetet ska fungera och för att skapa goda lekfulla lärotillfällen för barnen har även i denna studie framkommit, liksom det gjort i min studie. Dessutom är interaktionen i leken, där barn och vuxna kommunicerar med varandra på olika sätt något som även lyfts i denna studie.

I den studie som Lagerlöf och Wallerstedt (2018) har genomfört kan man ta del av att förskollärarna som deltagit i den studien upplever en känsla av osäkerhet i arbetet med musik tillsammans med barnen på förskolan. Detta har lett till att det inte arbetas så mycket med ämnet musik. I min genomförda studie förklarar pedagogerna att de också upplever de svårt att skapa planerade lärotillfällen med musik. Men till skillnad från förskollärarna som deltar i den studie Lagerlöf och Wallerstedt (2018) genomfört, anser pedagogerna i denna aktuella studie att detta beror på att planeringstiden inte räcker till, inte på grund av en känsla av osäkerhet i arbetet med musik.

I resultatet av min genomförda studie kan man också ta del av pedagogernas erfarenheter och arbetet med lek på förskolan. Genom pedagogernas berättande framgår det att en del barn kan behöva en vuxens närvaro för att våga delta i lekar. Här ses ett samband till det som Lagerlöf m.fl. (2019) beskriver i deras studie. Lagerlöf m.fl. (2019) beskriver barns agency i lekresponsiv undervisning. De diskuterar bland annat om pedagoger i förskolan ska iaktta barnens lek istället för att alltid vara delaktig i den, detta för att inte hindra barnen i deras agency. Begreppet agency beskriver författarna handlar om barnens individuella handlingsutrymme, samt förmåga att kunna agera självständigt det som man själva vill. Den studie Lagerlöf m.fl. (2019) genomfört anses vara relevant för mig egna studie, då barnen där ges förutsättningar till att utmanas i sin individuella språkutveckling. Detta genom att barnen ges möjlighet till att leka självständigt, utan en vuxens aktiva deltagande, och kommer då på eget initiativ behöva uttrycka och kommunicera sina tankar och idéer. Här ses ett samband till resultatet i min studie, där det framkom att en del barn behöver en vuxens närvaro för att våga delta i lek, medan andra barn vill leka självständigt utan en vuxens aktiva deltagande.

I studiens resultat framkom även att pedagogerna upplever att barnen förbättrar förståelsen av olika ord genom musik och rytmikaktiviteter, och lär sig hur och när orden ska användas. Pedagogerna beskriver att de upplever att barnen även utvecklar sitt verbala svenska språk på olika sätt, bland annat berättas att ordförrådet, uttalet, språkmelodin och att rytmen samt betoningar i språket förbättras genom musik och rytmikaktiviteter. Detta är resultat som även framkom i studien som Pitts (2016) utfört. Författaren förklarar att barnen i hennes studie har deltagit i ett flertal musikworkshops, där de fått möjlighet till att utveckla sin känsla för musik och dess byggstenar som rytmik, tonläge och betoningar. Dessa tillfällen har fokuserat på att utveckla barnens språk, vilket det också resulterade i. I resultatet av Pitts (2016) studie förklaras att flera av barnen utvecklade sitt verbala språk samt ordförråd, vilket också resulterade att flera av barnen började kommunicera med andra barn, andra barn än de som de vanligtvis samspelar med.

Bland resultaten kan man ta del av hur pedagogerna upplever att barnens språk har utvecklats genom arbetet med musik och rytmik, här kan det ses ett samband med den studie Rajapaksha (2016) utfört. Hennes studie fokuserar också på att utmana barnen i sin språkutveckling, men inte genom musik och rytmik,

utan genom att arbeta med socio dramatiska lekinventioner, vilket till exempel kan vara rollekar. Rajapaksha beskriver att de barn som deltog i de socio dramatiska lekinventionerna förbättrade sitt verbala språk och även utvecklade ett språkberikat lust- och lekfullt lärande. Det upplevs finnas samband mellan den studie som Rajapaksha (2016) utfört och denna studie, på så sätt att barnen utvecklar sitt verbala språk och kommunikation i lekfulla och sociala sammanhang, i samspel med andra individer. Dessa sociala sammanhang och situationer kan dock se olika ut, vilket det också gör i våra olika studier. Då denna studie utgår från musik och rytmik i lekfulla situationer, och Rajapaksha utgår från socio dramatiska lekinventioner.

I resultatet av min genomförda studie kan man flera gånger ta del av pedagogernas berättande av att de bland annat främst arbetar med musik och rytmik i lekfulla sammanhang genom sångsamlingar. Sångsamlingarna kan se ut på olika sätt, oftast är dem spontana och ibland används dem för att fånga upp barnen och deras intresse. Ibland används även instrument. Då det är flera pedagoger som beskriver att de arbetar med spontana sångsamlingar uppfattas ett samband till artikel som Jederlund (2022) har skrivit. Jederlund (2022) förklarar vikten av att de vuxna fångar upp barnens spontana sång, då han tydliggör att det har betydelse för barnens individuella rationella, kommunikativa, sociala utveckling. Jederlund beskriver att genom att bekräfta barnens musikaliska samt språkliga uttrycksförmåga lyfts barnen i deras individuella kommunikativa identitet, vilket handlar om hur vi känner oss inför att uttrycka oss i sociala sammanhang. Detta kan vara sårbart om man inte behärskar det svenska språket ännu. Jederlund tydliggör att det som pedagog då är av betydelse att även bekräfta barnen i lekar, rörelser och dans men också i deras spontana sång då det kan utveckla en trygghet i barnen att våga uttrycka sig. Till skillnad från min studie, handlar artikeln som Jederlund (2022) skriver mer om barnens spontana sång, och inte så mycket pedagogernas sätt till att starta spontana sångtillfällen, trots detta ses det ändå finnas samband mellan studierna. Det ses ett samband i viljan att skapa sångtillfällen, och att det oftast inte är ett måste för barnen att delta utan eftersom att det är spontant, de barn som vill delta deltar. Det finns även samband i att pedagogerna har stor betydelse när det kommer till att delta och uppmärksamma barnen i sångsammanhang. Jederlund (2022) beskriver även att när barnen känner trygghet i att våga uttrycka sig i lekfulla och sociala sammanhang, vilket kan vara genom till exempel sång samt rörelser, utvecklar barnen ett intresse och lust till att vilja lära sig det svenska verbala språket. Ett resonemang som upplevs finna ett starkt samband

till resultatet av denna genomförda studie. Då pedagogerna förklarar att barnen har utvecklat sitt ordförråd samt verbala språk genom arbetet med musik och rytmik i lekfulla, sociala sammanhang, vilket förbättrar kommunikationen och förmågan att uttrycka sig.

I resultatet av min genomförda studie framkom att en del barn har annat modersmål än svenska, och inte besitter det svenska språket ännu, eller av andra anledningar inte behärskar det verbala svenska språket. Det framkom också att pedagoger upplever att barnens verbala språk utvecklats genom att arbeta med musik och rytmik i lekfulla situationer. Barnen har utvecklat sitt ordförråd samt andra verktyg för att kunna kommunicera och uttrycka sig verbalt. I detta resultat synliggörs ett samband till den studie Renblad och Brodin (2014) genomfört. Författarna beskriver att det i deras studie framkom att barn med uttals svårigheter, också ofta har ett tunt ordförråd. Vilket förklaras kan leda till att barn får svårt att delta i lekar och aktiviteter där de behöver samspela med andra barn, det är då viktigt att pedagogerna ser varje individuellt barn och kunna stötta vid behov. Här synliggörs ett samband till min studie, då pedagogerna är närvarande och uppmärksamma i att stötta de barn som är i behov av stöttning i sin språkutveckling, och ge dem rätta verktyg till att utvecklas. Vilket skulle kunna vara att arbeta med musik och rytmik i lekfulla sammanhang för att stötta och främja barnen i deras språkutveckling. En förbättrad språkutveckling och förståelse för språket har även i min studie visat sig ha en positiv påverkan och utveckling av barns kommunikation i samspel med andra, vilket förklaras av informanterna.

6.2 Metoddiskussion

En kvalitativ metod valdes då det ansågs vara en relevant metod utifrån studiens syfte samt frågeställningar. Larsen (2021) tydliggör några fördelar med att använda sig av kvalitativa metoder. Hon beskriver bland annat att kvalitativa studier minskar riskerna för att det ska ske missförstånd och otydligheter, eftersom att man oftast ses ansikte mot ansikte och det ges då möjlighet att ställa frågor. Larsen (2021) beskriver också kvantitativa metoder. Om det istället hade gjorts en kvantitativ undersökning hade resultatet högst troligt blivit anorlunda. Detta eftersom att resultatet i denna studie har framkommit i samtal och intervjuer med pedagoger. I en kvantitativ studie hade insamlingen av materialet inte gjorts genom intervjuer, utan istället gjorts genom till exempel

enkäter. Frågorna till studien (bilaga 1) hade behövt formulerats om, för att minska risken för missförstånd och feltolkningar, då det inte ges samma typ av möjlighet att ställa följdfrågor. Eftersom att studien hade genomförts på ett annat sätt, hade troligen resultatet sett annorlunda ut.

Det var intressant att tänka ut vilka typer av frågor som skulle finnas med i intervjuguiden (bilaga 1) för att ringa in studiens syfte samt frågeställningar. Även om det fanns en tanke om vilka frågor som skulle tas upp, var det ändå klurigt att komma fram till rätt formulering av dem. Nu i efterhand kan jag tycka en del frågor (bilaga 1) möjligtvis kan uppfattas som ledande, beroende på hur och när i samtalet man ställer dem. Detta kan ha påverkat informantens svar. I efterhand upplever jag också att en del frågor inte hade behövt vara med, eftersom att de visade sig inte vara relevanta för studien. Det hade möjligen varit fördelaktigt att utföra ett eller flera pilottest innan intervjuerna, då hade möjligtvis frågorna (bilaga 1) varit mer relevanta för studien, och mindre ledande i sin formulering. Formuleringen är viktig för hur informanten uppfattar och tolkar frågan, och blir därmed betydande för hur resultatet komma till att bli. Larsen (2021) beskriver det viktigt att lägga ner mycket tid på intervjuguiden, samt läsa igenom frågorna noggrant, det är också fördelaktigt att genomföra ett pilottest av frågorna innan intervjusituationerna. Detta för att kunna klargöra om intervjuguiden har en tydlig formulering.

Förskollärare bär det största ansvaret för att innehållet i förskolans utbildning ska främja barnen i deras individuella utveckling och lärande, detta framgår i förskolans läroplan (Skolverket, 2018). Detta är aspekter som gör att resultatet av den genomförda studien möjligtvis hade sett annorlunda ut om det enbart intervjuades förskollärare, då förskollärarna möjligtvis hade haft ett annat svar och förklaring på de olika intervjufrågorna (bilaga 1). Om de intervjuade pedagogerna hade arbetat med musik som inriktning i sin förskola hade resultatet förmodligen också sett annorlunda ut. Eftersom att de pedagogerna troligen hade uttryckt fler fördelar med att arbeta med musik tillsammans med barnen, samt uttryckt fler sätt som de upplever att barnen utvecklar genom arbetet med musik.

I den genomförda studien framkom det att pedagogerna uttrycker att de upplever att barnen främjas i sin språkutveckling genom arbetet med musik och rytmik i lekfulla situationer. Det framkom även att musik och rytmik i lekfulla situationer sker i sociala sammanhang, i samspel med andra individer på förskolans utbildning. Här upplevs ett starkt samband till det sociokulturella perspektivet, då Säljö (2018) förklarar att Vygotskijs teori handlar om att barn lär bäst i sociala sammanhang i samspel med andra. Detta är aspekter som gör att det sociokulturella perspektivet känns relevant för min studie.

I studien valdes att använda en tematisk analysmetod, en sexstegsmodell av Braun och Clarke (2006). Till en början upplevdes modellen lite svår att förstå, men när det hade lästs flera gånger skapades en tolkning och förståelse av den, vilket gjorde att den blev enklare att förstå. Detta kan också ha att göra med att jag senare förstod hur den kunde användas till det insamlade materialet. Denna analys anses vara relevant i mitt arbete samt intervjuer, då det har intervjuats flera olika pedagoger inom förskolan, som bär på olika typer av berättelser och erfarenheter. Trots att de bär på olika erfarenheter och berättelser kan man ändå möjligtvis se samband mellan dem. Detta eftersom att informanterna får samma typ av frågor utefter intervjuguiden (bilaga 1), och därmed troligen kommer att beskriva sina egna erfarenheter och berättelser inom det ämnet. Alla intervjuade arbetar också med barn i förskolans utbildning, och har då sina erfarenheter och berättelser därifrån, vilket också kan skapa ett samband mellan svaren.

Utefter den metoden som användes anses trovärdigheten av den genomförda studien vara hög, detta mycket eftersom att det användes semistrukturerade intervjuer, och informanten har då möjlighet att förklarar sina svar. Larsen (2021) tydliggör att semistrukturerade intervjuer skapar möjlighet för informanten att utveckla och tydliggöra sina berättelser och resonemang. Jag träffade varje informant i verkligheten, vilket också kan påverka trovärdigheten i studien enligt Larsen (2021), då samtalet känns mer vardagligt och utan anspänning. Det som möjligtvis påverkat trovärdigheten i studien är om pedagogerna inte talar sanning, utan istället säger sådant som pedagogen tror att jag vill höra. En annan del som kan minska trovärdigheten är om det har skett något missförstånd, eller om vi har tolkat varandra fel. På grund av att det har använts semistrukturerade intervjuer, anses det dock funnits möjlighet till att ställa följdfrågor vid behov, och minska risken för missförstånd.

Något som kan ha påverkat pedagogernas svar och resonemang vid intervju-situationen är att några av pedagogerna gärna ville ta del av intervjuguiden (bilaga 1) innan intervjun skulle genomföras. Vilket kan ha påverkat pedagogens svar, då de fick ta del av frågorna tidigare och hade möjlighet att tänka igenom sina berättelser och då kunna framföra dem på ett noggrant och genomtänkt sätt. Ytterligare något som kan ha påverkat informanternas svar är att en del intervjuer gjordes hemma, och några på deras arbetsplats. Informanterna som gjorde intervjuerna hemma kan ha känt sig mer bekväma och därmed ha lättare till att berätta och svara på frågorna (bilaga 1). Informanterna som intervjuades på deras arbetsplats kan möjligtvis ha känt en stress över behovet att behövas finnas tillgänglig i barngruppen, vilket kan ha givit snabba och ogenomtänkta svar.

6.3 Slutsatser av studien

Slutsatserna av denna studie är att pedagoger i förskolans utbildning är överens om att barn förbättrar samt utvecklar sin individuella språkutveckling genom arbetet med musik och rytmik i lekfulla situationer i förskolans utbildning. Dessa, musik och rytmik sammanhang, kan ske på olika sätt, det kan bland annat ske i sångsamlingar eller andra typer av aktiviteter och lekfulla situationer, även med eller utan musikaliska instrument. Den individuella språkutvecklingen som sker av musik och rytmik i lekfulla sammanhang förklarar pedagogerna också kan se ut på olika sätt, till exempel så beskriver pedagogerna att barnen bland annat utvecklar ett större och bredare ordförråd, utvecklar en förståelse för ordens innebörd och lär sig hur man ska använda dem. Pedagogerna tydliggör även att de upplever att barnen utvecklar sitt uttal samt verbala svenska språk genom musik och rytmikaktiviteter. Det framgår också att genom att språkutvecklingen främjas, utvecklas även det sociala samspelet mellan individerna, då barnen kan kommunicera och samtala med varandra.

Alla pedagoger i denna studie är eniga om att musik och rytmik aktiviteter främjar barnen i deras språkutveckling. Trots detta förklaras också att det är mycket svårt att planera inför musik och rytmiktillfällen tillsammans med barnen, eftersom att planeringstiden inte räcker till. Detta resulterar i att nästan alla musik och rytmikaktiviteter i förskolan är spontana. Vid vidare forskning hade det varit intressant att studera kring vilka förutsättningar pedagoger i för-

skolans utbildning ges för att planera inför musik och rytmik i lekfulla sammanhang tillsammans med barnen. Detta på grund av att pedagogernas svar och berättande i denna studie tydliggör att musik och rytmik i lekfulla situationer, främjar och gynnar barnen i deras individuella språkutveckling. Vid vidare forskning har det också varit intressant att jämföra förskolor som har en inriktning mot musik och förskolor som ges förutsättningar och möjligheter för att planera undervisning, och om det då finns någon skillnad i samband till lärandet i spontana tillfälle.

REFERENSER

- Bjar, L., & Liberg, C. (2016). Språk i sammanhang. I L. Bjar & C. Liberg (Red.), *Barn utvecklar sitt språk*. (2 uppl., ss. 17-28). Studentlitteratur.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Jederlund, U. (2022). Spontansång och kommunikativ identitet. *Socialmedicinsk tidskrift*. 99(5&6). <https://socialmedicinsktidskrift.se/index.php/smt/article/view/2857>
- Jederlund, U. (2011). *Musik och språk: Ett vidgat perspektiv på barns språkutveckling och lärande* (2 uppl.). Liber.
- Renblad, K., & Brodin, J. (2014). Behövs specialpedagoger i förskolan? *Socialmedicinsk tidskrift*. 91(4). <https://socialmedicinsktidskrift.se/index.php/smt/article/view/1048>
- Karlstads universitet. (2022, 20 juni). *GDPR*. Hämtad: <https://www.kau.se/student/meny/it-stod/hjalp-och-support/gdpr>
- Lagerlöf, P., & Wallerstedt, C. (2018). Förskollärares perspektiv på musikundervisningens utmaningar för de yngsta barnen i förskolan. *Barn – forskning om barn og barndom i Norden*. 36(3-4) 59-78. <https://doi.org/10.5324/barn.v36i3-4.2897>
- Lagerlöf, P., Wallerstedt, C., & Kultti, A. (2019). Barns `agency` i lekresponsiv undervisning. *Forskning om undervisning & lärande*. 7(1) 44-63. <https://forskul.se/tidskrift/volym-7-nummer-1-2019/barns-agency-i-lekresponsiv-undervisning/>

- Larsen, A. K. (2021). *Metod helt enkelt: en introduktion till samhällsvetenskaplig metod* (2 uppl.). Gleerups.
- Löfdahl Hultman, A. (2021). God forskningssed – regelverk och etiska förhållningssätt. I A. Löfdahl Hultman & K. Ribaeus (Red.), *Förskollärares metod och vetenskapsteori*. (2 uppl., ss. 31-41). Liber.
- Löfgren, H. (2021). Lärarberättelser från förskolan. I A. Löfdahl Hultman & K. Ribaeus (Red.), *Förskollärares metod och vetenskapsteori*. (2 uppl., ss. 161-171). Liber.
- Pitts, E. S. (2016). Music, Language and Learning: Investigating the Impact of a Music Workshop Project in Four English Early Years Settings. *International Journal of Education & the Arts*. 17(20). <http://www.ijea.org/v17n20/index.html>
- Pramling, N., & Wallerstedt, C. (2019). Lekresponsiv undervisning – ett undervisningsbegrepp och en didaktik för förskolan. *Forskning om undervisning och lärande*. 7(1), 7-22. <https://forskul.se/tidskrift/volym-7-nummer-1-2019/lekresponsiv-undervisning-ett-undervisningsbegrepp-och-en-didaktik-for-forskolan/>
- Rajapaksha, PR (2016). Promoting Oral Language Skills in Preschool Children through Sociodramatic Play in the Classroom. *International Journal of Education & Literacy Studies*, 4(1), 15-23. <http://dx.doi.org/10.7575/aiac.ijels.v.4n.1p.15>
- Roos, C. (2021). Att berätta om små barn – minietnografi. I A. Löfdahl Hultman & K. Ribaeus (Red.), *Förskollärares metod och vetenskapsteori*. (2 uppl., ss 110-121). Liber.

SFS 2020:800. *Skollag*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800#K8

Skolverket. (2018). *Läroplanen för förskolan: Lpfö18*. Skolverket.

Säljö, R. (2018). L. S. Vygotskij – forskare, pedagog och visionär. I A. Forsell (Red.), *Boken om pedagogerna* (7 uppl., ss. 159-183). Liber.

Uddén, B. (2004). *Tanke- visa- språk: Musisk pedagogik med barn*. Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. Vetenskapsrådet.

Wallerstedt, C. (2020). Ett sociokulturellt perspektiv. I A. Åkerblom, A. Hellman & N. Pramling (Red.), *Metodologi: För studier i, om och med förskolan* (1 uppl., ss. 41-55). Gleerups.

BILAGOR

Bilaga 1.

Intervjufrågor/Intervjuguide:

- ❖ Hur många år har du arbetat inom förskolan?
- ❖ Hur många barn finns det på den avdelningen du arbetar på?
- ❖ Vilken ålder har barnen på din avdelning?
- ❖ Hur stor plats ges leken på din avdelning?

- ❖ Kan du beskriva vilka erfarenheter har du av att arbeta med musik och rytmik i förskolan? Hur kan dessa tillfällen se ut?
- ❖ Hur ofta arbetar ni med musik samt rytmik?
- ❖ Används instrument? Vilka?
- ❖ På vilka sätt anser du att man kan arbeta med musik samt rytmik med barnen på ett lekfullt sätt? Hur planerar ni inför dessa tillfällen och vilka kunskaper tänker ni att barnen ska bära med sig från dessa tillfällen.
- ❖ Upplever du att barnen anser det lekfullt att arbeta med musik samt rytmik? Hur visas det?
- ❖ Ser du några fördelar med att arbeta med musik och rytmik? Vilka?
- ❖ Upplever du att det sker en utveckling i barnens språk i arbetet med rytmik samt musik? Vilka?

Bilaga 2

Samtyckesblankett.

Samtycke till att delta i studien:

Lek och rytmik för förskolebarns språkutveckling.

Jag har skriftligen informerats om studien och samtycker till att delta.

Jag är medveten om att mitt deltagande är helt frivilligt och att jag kan avbryta mitt deltagande i studien utan att ange något skäl.

Min underskrift nedan betyder att jag väljer att delta i studien och godkänner att Karlstads universitet behandlar mina personuppgifter i enlighet med gällande dataskyddslagstiftning och lämnad information.

.....

Underskrift

.....

Namnförtydligande

.....

Ort och datum

Huvudansvarig för studien är adjunkt Karolina Kjellberg.

Kontaktuppgifter: karolina.kjellberg@kau.se

Telefonnummer:

Studien genomförs av:

Lina Eriksson. linaerik117@student.kau.se

Bilaga 3

Informationsbrev.

Information om studien:

Lek och rytmik för förskolebarns språkutveckling.

Information till deltagare

Vi vill fråga dig om du vill delta i ett uppsatsarbete vid Karlstads universitet. I det här dokumentet får du information om studien och vad det innebär att delta.

Personuppgifterna behandlas enligt ditt informerade samtycke. Deltagande i studien är helt frivilligt. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling som skett innan återkallandet. Alla uppgifter som kommer oss till del behandlas på ett sådant sätt att inga obehöriga kan ta del av dem. Uppgifterna kommer att bevaras till dess att uppsatsarbetet godkänts och betyget har registrerats i Karlstads universitets studieregister för att sedan förstöras.

Vad är det för studie och varför vill ni att jag ska delta?

Jag heter Lina Eriksson. Under min nu sista termin, termin 7 på förskolläraryrket vid Karlstads universitet skriver jag min slutgiltiga examensarbete. Syftet med studien är att synliggöra förskolepedagogers uppfattningar om de kan se att barns tal och språkutveckling främjas av att använda sig av rytmik i lekfulla situationer. Jag är tacksam om du vill delta i min studie, då den kommer att fokusera på pedagogers uppfattningar om barns tal och språkutveckling gynnas av användningen och arbetet av rytmik i lekfulla situationer och sammanhang.

Hur går studien till?

Intervjun kommer att utföras på din arbetsplats, via Zoom eller annan avskild plats. Intervjun beräknas att ta ungefär 30 - 45 minuter. Intervjun kommer att spelas in, för att sedan transkriberas, det vill säga skrivas ner i skriftlig form.

Deltagandet är frivilligt

Ditt deltagande i studien är frivilligt och du kan när som helst välja att avbryta deltagandet. Om du väljer att inte delta eller vill avbryta ditt deltagande behöver du inte uppge varför. Om du vill avbryta ditt deltagande ska du kontakta ansvariga för studien (se nedan).

Vad händer med mina uppgifter?

Studien kommer att samla in och registrera information om dig.

Dina svar och dina resultat kommer att behandlas så att inte obehöriga kan ta del av dem. Uppgifterna kommer att bevaras till dess att uppsatsarbetet avslutats för att sedan förstöras. Ditt namn eller något annat som direkt skulle kunna identifiera dig kommer inte att finnas med i resultatet.

Den rättsliga grunden för behandlingen av dina personuppgifter är informerat samtycke. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling av personuppgifter som skett innan återkallandet.

Karlstads universitet är personuppgiftsansvarig. Enligt personuppgiftslagen (dataskyddsförordningen från och med den 25 maj 2018) har du rätt att gratis få ta del av samtliga uppgifter om dig som hanteras och vid behov få eventuella fel rättade. Du har även rätt att begära radering, begränsning eller att invända mot behandling av personuppgifter, och det finns möjlighet att inge klagomål till Datainspektionen. Kontaktuppgifter till dataskyddsombudet på Karlstads universitet är dpo@kau.se.

Kontaktuppgifter:

Studien genomförs av:

Lina Eriksson. linaerik117@student.kau.se

Handledare: Adjunkt Karolina Kjellberg.

Kontaktuppgifter: karolina.kjellberg@kau.se

Telefonnummer:

Bilaga 4

Tematisk analysstabell.

<u>Koder</u>	<u>Mönster genom koderna</u>	<u>Huvudteman</u>	<u>Temats innebörd.</u>
Spontana tillfällen, frivilligt deltagande, instrument, dans, rörelse, projekt, lucia, högtalare.	Informanternas erfarenheter av arbetet med musik och rytmik, samt hur ofta och mycket de arbetar med musik samt rytmik i lekfulla sammanhang, även i vilken mån instrument används.	Erfarenheter och användning av musik och rytmik	Pedagogernas egna erfarenheter om på vilka sätt de arbetar med musik och rytmik tillsammans med barnen, samt hur ofta det arbetet sker.
Ordförråd, verbala språk, språkmelodi, modersmål, uttal, kommunikation.	Om informanterna upplever att barnen utvecklar sitt språk genom arbetet med musik och rytmik i lekfulla situationer, samt på vilka sätt språket förbättras.	Musik och rytmiks betydelse för språkutveckling	Pedagogernas upplevelser och berättelser av hur de upplever att barnen utvecklar sitt språk, på olika sätt genom arbetet med musik och rytmik i lekfulla situationer.
Energi, Kommunikation, glädje, skratt, frågor, dans, sång, lekar, aktiviteter, instrument.	Hur informanterna förklarar att barnen utmanas i deras språkutveckling genom lekfulla situationer, samt hur dessa situationer kan se ut.	Språkutveckling genom lekfulla situationer	I vilka situationer samt på vilka sätt pedagogerna upplever att barnen utvecklar sitt språk genom en känsla av lekfullhet i arbetet med musik och rytmik.